

С а д р ж а ј:

Радомир Путник – [Туцинданска трагедија](#) – документарна драма у два дела

Туцинданска трагедија господина Радомира Путника крајње је озбиљно написан драмски текст, као створен за велику сцену националног театра. Аутор узбудљиве и застрашујуће веродостојне драме Последњи тренуци краља Александра и краљице Драге, господин Путник се и овога пута показао као промишљен и трезвен стваралац, који инспирацију црпи из богате националне историје, али и као вешт драматичар, који и те како уме да изађе на крај са обиљем сувопарне историјске грађе, вадећи из ње оно што већ само собом носи одређени драмски набој и уобличавајући га у раскошан и узбудљив драмски текст. Туцинданска трагедија је комад на два нивоа. Први ниво представља судница, где је у току процес против несретног Јаше Томића; други ниво припада прошлости, током које се реконструише след свих оних догађаја који су и довели до процеса. Оба нивоа међусобно се преплићу и допуњавају, градећи напету причу, која врхунац свој добија у завршним сценама суђења, непосредно пре изрицања крајње пресуде окривљеноме Томићу. Упркос овоме узастопном прожимању условне садашњости и прошлости, комад овај написан је школски једноставно, у најбољем смислу те речи, где су управо речена једноставност и доследност главни чиниоци једне чврсте, у нераскидиву целину повезане приче. Једном речју, добија се утисак као да се какав стари, кроз године и искуство печени мајстор, још једаред дохватио свога алата, те шкртим и штедљивим, а опет добро промишљеним, зналачким покретима истесао и до префињености заоблио тврд и жилав комад каквог дрвета... [>>> види поговор](#)

Едуард Дајч – [Антигона на Колхиди](#) - завршна драма тебанске тетралогije

За разлику од строге историјске прецизности господина Путника, господин доктор Едуард Дајч је, свакако не по први пут, храбро и одлучно загазио у недовољно истражене и историјском истином тек овлаш осенчене пределе псеудо-историје, где се аутору отварају небројене могућности креирања сопственог следа догађаја, али и где, управо услед тога, прете многе опасности, нарочито уколико писац превише пусти машти на вољу. Међутим, будући врсни познавалац грчке античке трагедије, господин доктор Дајч није дозволио себи ни једнога тренутка да се заборави; напротив, он гради причу, не одступајући ни за јоту од гранитног античког обрасца и зналачки се користећи задатом формом, како би изразио сопствене “новотарије”. У чему се “новотарије” те састоје? Пре свега, свакако у окосници приче, која почива на измишљеном, псеудо – историјском догађају: лађа “Антиаргос” плови Понтом према Колхиди (дакле, у супротном смеру него у миту о Аргонаутима), а њен “поход има за циљ да врати златно руно, које је отео Јасон, те да тако спречи настанак... трагедија аргонаутског и тебанског циклуса”, како сам аутор вели у кратком предговору драми. Из овакве основе проистичу и сви остали елементи те “немогуће” приче – појава бродског путујућег позоришта капетана Ђукаса, ласцивна и надасве духовита сатирска игра, као и херојска драма сатирског садржаја (које овом комаду и формално следују, будући да комад тај представља завршну трагедију тебанске тетралогije), или појава острвљанина Симона и Антигоне...
[>>> види поговор](#)

Александар Ћаја – [Веронезе](#) - драма

Листајући једну Историју сликарства, наилазимо на следећи податак: “...Профани дух слика из свакидашњице дошао је у овом последњем делу (Тајна вечера, 1573, Венеција, Академија) мало одвише до изражаја. Инквизиција се побунила против његових (Веронезеових – прим.аут.) паса и лакрдијаша, али оптужени сликар одбранио се лако, обећао да ће поправити саблажњиве детаље и није учинио ништа”. (Историја сликарства, Нолит, Београд, 1973)

Један овако сувопаран детаљ нама, обичним смртницима, може тек овлаш да “замирише” на драму. Међутим, очигледно обдарен детективском проницљивошћу једнога Шерлока Холмса, користећи се приде и преводом аутентичног записника са саслушања Паола Каљарија Веронезеа од стране Инквизиције, господин Александар Ћаја нашао је довољно занимљивог материјала да исплете један заплетен, вишеслојан, сложен драмски текст, који у својој крајњој одредници носи више него једну поруку. Користећи се само једним, али преломним тренутком из живота италијанског ренесансног сликара – живота који би, да тог тренутка није било, са драмске стране можда остао незанимљив и невредан бављења – господин Ћаја готово да затекне читаоца својим проницањем у најтамније кутке мрачне стране људске душе, али и у њене неслућене могућности узлета, пркоса или љубавног заноса. После читања овог комада, читалац не може а да се, по ко зна који пут, не замисли над вешитом непроменљивошћу људског духа, независно ком времену или простору дух тај припада, опет и опет не успевајући да разлучи лежи ли у окамењеној непроменљивости његовој наша срећа или проклетство наше?... [>>> види поговор](#)

Марина Миливојевић – [К.](#)

У свом комаду К, госпођа Марина Миливојевић такође је учинила један не мање дубок захват. Храброшћу која фасцинира, али која очито долази и од одличног познавања дате тематике, она се јуначки упустила у тежак и унапред незахвалан посао приказа живота једног човека, готово од самог почетка, па до краја његовог. Истина, живот тај није трајао дуго, али – будући испуњен многим противуречностима, сумњама, страховима, комплексима и, најзад, сазнањем о неизлечивој болести и сопственом, неумитном и убрзаном крају – то госпођи Миливојевић свакако није могло представљати олакшавајућу околност у писању. Она се, ипак, успешно носила са мрачним, непредвидљивим, ироничним, уплашеним и подозривим Кафком, уносећи у писање своје много оне чисто женске чулности, захваљујући којој је уопште и осетила титраву и танану душу Кафкину. Очито, госпођа Миливојевић Кафком је фасцинирана, јер онај ко Кафком није фасциниран – тај о Кафки и не размишља, а камо ли пише. Бавећи се Кафкиним животом у периоду од 1907, па све до смрти његове, а закључно са сценом на гробу већ мртвога Кафке из 1925.године, при томе вешто шарајући свој текст сценама у којима су ликови јунаци самога Кафке – госпођа Миливојевић је успела да ту своју фасцинацију пренесе и на нас, читаоце њене... [>>> види поговор](#)

Братислав Пртковић - [Sportig life](#)

Конечно, ево нас и у времену садашњем. Иако написан још 1977. године, комад Sportig life господe Братислава Петковића и Војина Кајганића није изгубио ништа од свежине и полетности своје. Она запуштена и смрдљива свлационица фудбалског клуба “Млади радник”, затурена негде у провинцији српској, нимало се није изменила за протеклих четврт века, једино што је у међувремену постала можда још запуштенија, смрдљивија и јаднија. Узета као делић једне целине, кроз који се осликава не само устаљени живот провинцијски, већ и свеколико стање једног друштва у ширем смислу, већ добро нагриженог наказним и монструозним системом што се само формално брине о својој деци, она ољуштеним зидовима својим, олупаним клупама и прастарим орманима већ тада пружа нимало утешну слику будућности која долази и која собом носи не бољитак нити напредак, већ напротив – само још већу беду, немаштину и пропадање. На први поглед лак, пријемчив и питак, школски доследан у поштовању јединства места, времена и радње, комад овај, међутим, не блажи читаоца шареном лажом о дугоочекиваном и најзад дочеканом успеху, како би нам то данас неки јефтине, петпарачки холивудски журнал приказао. Не, живот је борба, стална и непрекидна, а пут преко трња није сам по себи гаранција да ће се достићи звезде. Тек ретки успевају да се отргну и вину, али када и ако им се то и деси – они више нису они полетни, једри и безбрижни омладинци неког безначајног зонског фудбалског тима, већ огорчени, љути професионалци, прошли сито и решето, затровани прљавштином у себи и око себе... [>> види поговор](#)

Леон Ковке – [Клепсидра](#) – драма

Оно што је господин Петковић започео, господин Леон Ковке бескомпромисно доводи до краја. Потештеност и безизлаз господина Петковића из комада Sportig life, у Клепсидри господина Леона Ковкеа добијају свој коначни, свирепи и монструозни вид. У једном тмурном кишном дану, када се и само небо цеди на улице тамног, загађеног и затрованог велеграда, једна неостварена жена одлучи да изврши самоубиство. Све што се потом у комаду том дешава, све неочекиване ситуације кроз које јунакиња та пролази, само су последица њеног хира, нејасне жеље или потребе да чин тај не обави у кући, већ на радном месту свом.

Као и у пређашња своја два комада (Виктимолошка прича и Ритуал згуснутог ваздуха), господин Ковке нимало се не либи да суровом рутином прецизног и овешталог вивисектора оголи пред читаоцем ону најсеновитију страну душе човечије, где се, брижљиво скривени од туђих погледа, кују планови сатански и где осећања и разум неповратно ишчежавају пред бестијално распомамљеним страстима. Господин Ковке јесте сликар тих наших вампира и вукодлака, које једни од нас успешно зауздавају, хранећи их сопственом крвљу, док други то не успевају, постају њихове жртве и заједно са њима полазе у дивљу потрагу за туђим месом. У Клепсидри нема добрих; сви су лоши, а они, који су мало мање лоши, изгубљени су и жртве. А ипак, ипак, овога пута, за разлику од пређашње две драме, аутор на крају као да оставља слаб трачак светлости: Нина спасава живот другоме и, кроз сурову физичку борбу, схвата да и сама жели да живи. Да ли је то предзнак да ће, у следећим комадима својим, господин Ковке кренути једним мање мрачним путем?... [>>> види поговор](#)

Иван Панић - [Поговор](#)

-- о о О о о --

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 11

Издавачи: МУЗЕЈ ПОЗОРИШНЕ УМЕТНОСТИ СРБИЈЕ, 11000 Београд, Господар Јевремова 19 ; ЗАВОД ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА 11000 Београд, Риге од Фере 4, zaprokul@infosky.net

www.drama.org.rs

udraps@gmail.com

Главни и одговорни уредник, Миодраг Ђукић

Уредник, Момчило Ковачевић

Редакција: Душан Ч. Јовановић, Миладин Шеварлић, Радомир Путник, Драган Томић, Владимир Ђурић Ђура,

Коректура - Момчило Ковачевић

Ликовно и техничко решење, Ново Чогурић